

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separata. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Una esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 12/24. apr. 1868.

Membrii deputatiunii regnicolare croato-slavo-
nice, sositii aci in numeru deplinu, fusera primiti cri
la 10 ore a. m. in audiintia de câtra M. S. impera-
tulu. Graitorulu d. Vacanovicu rosti urmatori'a cu-
ventare:

„Maiestate, tramisi de diet'a croato-slavonica, pentru a
respucâ opulu impacatiunii cu regatulu Ungariei, si a-lu duce
cu voi'a lui Ddieu la o deslegarea folositoria si dorita de ambe
partile, ne tienemu de detorintia santa, mai nainte de tote a
ne presentâ cu omagiu M. Vostre, fericitandu-ve d'in inima
curata cu ocaziunea imbucuratoriului evenimentu familiare
intemplatu chiaru acum'a si recomandandu-ne cu caldura pre
noi si patri'a nostra innaltei bunevoitint'e a M. Vostre.”

M. Sa respunse:

„Ve multiamescu pentru sincerele dorintie si speru
chiaru cu aceea si sinceritate, câ missiunea Dvostre, alu ca-
rei-a scopu este intim'a contielegere a duoru popore sorori im-
preunate de veacuri, va fi insocita de celu mai bunu sucesu.”

Missiunea deputatiunii croato-slavonice este un'a
d'in cele mai grele. Ea are se reinnoesca federatiu-
nea cu Ungari'a. Deslegarea acestei cestiuni este cu
atâtu mai grea fiindu câ, precum se scie, partit'a na-
tionala croato-slavona au fostu cotita prin apucature
maiestrite si uneltiture fortiate a le celoru de la po-
tere, prin urmare, deputatii regnicolari alesi de ma-
joritate uniunistica voru av' indoit'a sarcina si greu-
tate: de a trage socotela pretinsiuniloru partitei na-
tionali de una parte in privint'a autonomiei Croatiei,
pentru ca mai tardfu sê nu fie desavuatii prin resen-
tulu compatriotiloru, intemplandu-se ca deputatiu-
nea regnic. sê comita vre o lasitate, era de alta parte
a staru sê implinesca si detorint'a ministeriului ma-
giaru in privint'a concessiuniloru ce ascepta.

Presupunendu câ, membrii deputatiunii regn.
croato-slavone, — de-si cunoscuti de uniunisti-
voru pazî santu drepturile de autonomia si nedepen-
dintia avute a le patriei loru, missiunea li se va usio-
râ multu, pentru câ neci partit'a nationala croatica
nu respinge uniunea, ci vre numai garantie indestuli-
torie pentru drepturile de autonomia a le tieriei in con-
tra atotu potintiei ministeriale si a majoritatii dietale
cunoscuta despre intentiunile sale suprematisatorie.
Magiarii respecteza forte pre bravii fii ai regatului
croaticu, pentru barbatia cu carea s'au luptatu ei in
contra politiceii guvernului de Vien'a si este de spe-
ratu, câ intru interesulu propriu voru scl' apretiu
dreptele pretinsiuni a le loru, spre a nu li amarî su-
fletulu si spre a nu li face sila pentru câ dora sorte-
ia au facutu asta data domni situatiunii, carea mane
poimane se pote si schimbâ, câ-ci daca in lume nu
este nemica stabilu, cu atâtu mai putieniu in Austri'a
de carea se tiene si Ungari'a. — Croatii inca, cari
pentru marile servitii facute tronului avura trist'a
esperintia de a fi tratati cu perfidia d'in partea gu-
vernului de Vien'a, voru preferî o impacatiune cu ve-
chiulu fede atu, decâtu a se mai espune nesecurità-
tii unui viitoriu dubiosu.

Noi dorimu impacatiunea intre Croati si Magiarii,
câ-ci fraticetatea intre popore este mai pre susu de
tote. O! de ar pricepe Magiarii interesulu loru si fa-
tia cu Transilvani'a! de ar recele de la calea fortiei si
ar dovedi odata, câ voru fraticetatea cu Romanii, nu
ar avè mai buni aliatii decâtu pre natiunea romana
carea ar uitâ nedreptatiele seculari si li-ar intinde o
mana amica. Romanii ardeleni inca dorescu uniune
federativa cu Ungari'a, dar nu uniune cu fortia, nu
facendu-se tabula rasa d'in autonomi'a Transilvaniei,
nu in contra loru si fâra de convoirea loru. „Uni-
nea” este unu cuventu santu, unu conceptu sublime,
este fraticetatea intrupata, — la 1848 s'au profanatu.
Magiarii sê staruesca a sterge pet'a cea crunta de pre
flamur'a uniunii si sê purcedia fatia cu Romanii celu
putieniu asiè, precum credemu câ au sê purceda fa-

tia cu Croatii — si atunci vomu intonâ imnulu fra-
tiei si alu pazei eterne, dar almintrea vomu strigâ
in audiulu Europei, vomu resiste si nu vomu cede
decâtu numai fortiei, asceptandu vindecarea ranei de
la viitorulu, in care natiunea romana are credintia
neolatita.

In urm'a miscâriloru, ce se ivira in d'ilele mai
de curenlu trecute in Bologna, s'au facutu arestâri
in mai multe cetâti a le Italiei. Intre arestati se afla
si Ceneri, profesorulu de dreptulu romanu la Univer-
sitatea d'in Bologna. D'in scrisorile sequestrate se
vede, câ turburatoriul leniscei suntu aderinti de ai lui
Mazzini. Scirile mai noue spunu, câ s'au inceputu in-
vestigatiunea in procesulu intentatu resvretitoriloru
d'in Bologna. De almintrea fierebrea durâ inca si in
19 l. c. Se respandiresa una multime de siedule, cari
provocau pre locuitori sê se rescole la 20 apr. Nu-
meros'a ostesimè inse mantienù ordenea. Partit'a re-
volutiunaria d'in Florintia voiâ sê provoce ce-va iu-
curcatura chiaru cu ocaziunea cuuniei principelui
de corona. Acesta intentiune inse fu descoperita si
urmata de arestâri. Clubulu democraticu d'in Bologna,
de unde emanara mai antèiu neleniscirile, se dice a
fi numai masc'a unei societâti secrete intemeiate inca
la a. 1868 d'in indemuulu lui Mazzini. Scopulu ace-
stei societâti se afirma a fi restornarea monarceii, prin
corumperea militiei.

Clironomulu Prussiei, caletorinulu la nunt'a prin-
cipelui de corona Umberto, fu intempinat in Italia
pretotindenea cu mare insufletire. Pre la tote statiuni-
le lu-asceptâ multime de poporu care lu-salutâ in
terminii cei mai cordiali. Cu deosebita distinctiune
fu primitu in Turinu, unde lu bineventara mii de
voei cu: „sê traiesca Prussia!” Indata dupa sosire
fece veliuta la regele Victoru Emanuilu, care i-o re-
tornâ numai decâtu.

B . . . nu, aprilo 1868.

Pentru unu economu diliginte si staruitoriu,
carele si-agonisesece parcel'a sa de pamentu cu con-
sciintia curata si, amesuratu reguleloru rurale, cu
sudorea in frunte, — carele cu famili'a sa d'impre-
una alerga anulu intregu in speranti'a recoltei bune,
nu pote fi ce-va mai dorerosu decâtu vedindu-si
holdele, innainte de secerisiu, rare, si spicele fâra
bobe, — de asemenea pentru una natiune carea con-
curge cu sangele si cu averea sa la sustienerea pa-
tricie in speranti'a perspectivei câ se va bucurâ si ea
de bineficiile si de fruptele sudorei, nemica nu e mai
tristu decâtu in locu de repartitiune egala, vedendu-
se nesocotita, ma batujocurita si drepturile sale na-
tionale calcate in petiore si tereite in noroiu.

Acesta natiune nefericita e natiunea romana,
carea dupa atâtea suferintie si sacrificie si-formase cu
totu dreptulu unu viitoriu mai fericitu — si éca re-
colt'a dupa Sadova: in locu de grâu, s'au se-
ceratu tetiune, in locu de a se bucurâ de unu
sistemulu federatu conformu dreptatii si egalitâ-
tii s'au infiintiatu dualismulu aplecatu in tota
goletatea sa, carele apoi au produsu si proluce
meren fruptele sale cele stricatiose. Douedeci si optu de
lune de candu s'au deschisu diet'a Ungariei, 28 de
lune sunt de candu noi Romanii strigâmu neincetatu
pentru egala indreptatire, pentru respectarea limbei
si a drepturiloru politico-nationale, ce ni competie-
scu ca unu poporu numerosu, viu, compactu, desvol-
tatu si asiediatu intru una pusetiune strategica si im-
portante — dar precum vocea se perde in desiertu,
asemenea reclamarea nostra cea drepta nu numai câ
au remasu fâra neci unu resultatu, satirisata, ci d'in
di in di ne vedemu redusii politicesce totu la mai pu-
tieniu si degradati la starea sclaviloru.

Ce e sclavia? e lips'a libertâti si lips'a despu-
setiunii libere despre frupturile cascigului si a sudo-
rei. — Sê tragemu una paralela intre sclavi si ro-
mani si ne vomu convinge câ intre noi si sclavi nu
prea mare deosebire este, ci câ in unele privintie
suntemu inca si mai reu tratati de câtu d'insii.

Sclavii au stapani, cari nu sunt de semintia

loru, nu i alegu ci i-i dâ sortea vitrega, cari apoi
facu dreptatea dupa placulu loru — noi inca
avemu.

Sclavii sunt siliti a lucrâ — fruptele sudorei
loru cadu in bineficiulu stapaniloru fâra responsa-
bilitatea dârii socoteleroru; — noi inca suntemu si-
liti a lucrâ si a munci cu sudori in frunte si apoi
scadiendu contributiunile si greutâtile publice, restulu
de abiè ne scutesce de la fomete si abiè ni acopere
osale amortite de truda si de necasu.

Sclavii nu se potu miscâ, nu potu parasi loculu
destinatiunii loru; — noi idealmente am avè liberta-
tea de a ne prepedi, dar unde sê ne ducemu? sê pa-
rasimu patri'a sustienuta de veacuri in spinare cu
sangele si averea nostra? sê parasimu locurile, unde
suntemu incatenati prin cultulu reminiscintiei, si
unde jacu osamintele strabuniloru, sê ni cucerimu
alta tiera? Nu, — noi aici ne-am nascutu, aici vomu
si mori.

Sclavii, fâra permissiunea patroniloru nu se potu
spiretualmente cultivâ; — noi ne am potè, dar ni
lipsescu mediulocele de a potè radicâ scole nationale
si de a plati pre invetiatori, era vistiria statulu nu
ne ajuta. Taia aripele paserii, dice romanulu,
si dâ-i drumulu sê sbore!

Sclavii se potu folosi in casulele loru de limb'a
nationale si a se rogâ lui Ddieu in aceea-si limba, dar
câtu au a face cu stapanulu, sunt siliti a se adresâ in
limb'a lui, — noi totu asemenea: in beserica si in ca-
sele nostre nu suntemu, — pentru câ nu potemu fi
— opriti de la folosirea limbei, dar câtu avemu vre
una plansore, aceea, intru intiesulu si poterea legi-
loru facute inca de boieri, nu o potemu innaintâ de-
câtu in limb'a stapaniloru usurpatori. Stapanulu cru-
tia sanetatea si viet'a sclavului si-lu privesce de un
capitalu potinte; noi d'in contra espunemu florea
natiunii — a junimei — pericolulu resbelor sterpe
si florea séu câ se usuca cadiendu pre campulu bata-
lielor, séu se reintorce vescedita si mutilata in si-
nulu familiei, ca una greutate si dreptu semnu de su-
ferintie fâra a se mai ocupâ cine-va de ingrigirea re-
stului unei vietie dorerosc.

Sclavulu e prevediutu cu viptu bunu si vest-
minte, pre candu bietii romani la intemplanca unei
recolte slabe sunt espusi fometei si ciumei escate prin
d'ins'a, fâra a se mai ingrigi cine-va de d'insii. Sute
si sute de asemenatiuni am potè insirâ, ca totu atâtea
dovedi puternice spre identificarea stârii sclaviloru
cu a romaniloru! — dar sê trecemu de pre terenulu
sufertieloru, cari storcu lacrima ferbinti d'in ochii
nostru, in sperantia firma, in convingere deplina, câ
precum desrobirea sclaviloru si-au gasitu unu resu-
netu potinte intru inimele poporeloru civilisate —
asemenea sorteia romaniloru d'in statulu austro-ma-
giaru nu va remanè indelungu tempu nemangaiata,
si nu va intardiâ multu a cascigâ in parte-si favori-
tori'a opiniune publica a Europei.

Paginele istoriei ne invetia, câ neci unu poporu
viu, fie câtu de micu, carele s'au luptatu cu dreptate,
moralitate, resolutiune pentru viet'a sa, va sê dicea
pentru drepturile sale nationale, nu au peritu, ci
si-au croitu viitorulu, — pre candu d'in contra alte
popore mari, puternice, inse fâra dreptate si moralita-
te s'au stracoratu ca apa prin ciuru, fâra a mai lasâ
ce-va semnu alu esistintiei loru.

In decursulu unei scurte epobe, am fostu mar-
tori la mai multe experimentatiuni guvernamentale
in Austri'a, — inse lipsindu-le fundamentulu, s'au
spulberatu tote fâra a mai lasâ alte suveniri, decâtu
vre o câteva mii de milioane de detorie
de statu. Romanulu are unu proverbiu bunu „apa
trece, pietrele remanu.” Noi neci de la nefericitul si-
stemu alu dualismulu nu potemu sperâ alta ce-va
decâtu suferintie si dauna, — de si o vietie indelun-
gata nu-i profetisâmu, totu-si, mai alesu pentru câ
inimicii natiunii nostre nesuescu si se incumeta prin
feliurite maestrie a ne nimici, a ne reduce la o nula
— avemu detorintia cea mai sacra a culti-
vâ si a dobandi opiniunea publica a
Europei prin vertutile nostre cunoscu-
te, prin moralitate, tenacitate si sen-
tiulu dereptâti.

Cercandu dreptatea pre terenulu socialu, pre-
cum si pre celu politicu, mai nainte de tote e de lipsa

a statorî una lege principale si conducatoria, — aré-
sta lege conducatoria pentru noi Romanii e: **Dreptul
politic-national.** — Lipsa insufletirii acestui dre-
ptu santu, ar causâ slabituni — esitatiuni — contra-
dictiuni si implicări confuze a ideiloru, — de cari
Ddieu sê ne feresca! . . .

Dieta Ungariei.

Cas'a reprezentantiloru, sîdinti'a d'in 22 aprilie.
Sîdinti'a de asta-di a fostu forte scurta, n'a tie-
nutu nici o ora.

D'in partea regimului erâ de fatia: Mikó, Goro-
ve, Wenkheim si Horváth.

Dupa autenticarea protocolului iè cuventulu
presedintele Szentiványi, si spune, cã 300 ani au
trecutu, de candu unu nou nascutu alu familiei dom-
nitorie vede mai antâiu lumin'a d'iei in Ungari'a.
Acesta e documentu nou despre bunavointi'a si ade-
rînti'a prè inalta a Maiestâtiloru sale câtra Ungari'a.
(Vivate entusiastice). Evenimentulu acest'a va face si
mai intima legatur'a fericitoria, ce esiste intre Maie-
statea domnitoria si natiunea magiara. Mane la 11
ore demaneti'a se va tierè unu „te deum“ in besere-
c'a d'in Bud'a, la care sunt invitati toti membri casei.

Simonyi, deputatul comitatului Baranya, de-
pune credentiaululu sêu pre mes'a casei; presiedin-
tele comunica o petitiune a orasiului Guta d'in comi-
tatulu Comaromu, in caus'a certeloru de posesiune
intre numit'a comuna si dominiulu arceiepiscopalu.

Covaciu presenta, o petitiune a orasiului Gyön-
gyös, pentru ca lini'a drumului ferat Hatvan-Mis-
kolez sê se traga mai aproape de numitulu orasiu; se
strapune comisiunii pentru câile ferate.

Contele Keglevich intrepeleza pre ministrulu de
finantie despre cantitatea de tabacu, ce s'a produsu
pentru esportu in tiere straine, si nu s'a vendutu nici
pana asta-di, pentru cã comerciantii respektivi ofere-
scu unu pretiu prè micu, ér regimulu nu voiesce sê
scaritizeze pretensiunile sale; intrepelantele intrea,
voiesce ministrulu de finantie a face dispusetiuni in
caus'a acest'a, eventualu pana candu si in ce modu.

Lónyay promite respunsulu intr' un'a d'in sîd-
intiele viitorie.

Se enuntia rezultatulu voturiloru pentru intre-
girea comisiunii, insarcinata cu revisiunea regula-
mentului casei; intre membrii alesi nu se afla nici
unu romanu.

Se face votizarea definitiva despre inarticularea
dominiului Gödöllő, si despre baterea baniloru; se
primescu amendone proieptele si se insarcineza nota-
riulu Rádich cu strapunerea loru la cas'a magnati-
loru.

Just propune, ca tote petitiunile in caus'a câi-
loru ferate sê se predee comisiunii pentru câile fe-
rate; se primesce unanimu.

Cacicovicu referesce in numele comisiunii cen-
trale despre proieptulu de lege, referitoriu la indem-
nitatea ceruta de regimu; se primesce cu modificâ-
rile comisiunii.

Se verifica Ladislau Domocos, alesu in Alb'a
superiora, si Stanislavu Dezső, alesu in cerculu Tine'a.

Dupa autenticarea protocolului se inchiaia sîd-
inti'a.

Sîdinti'a boieloru tienuta la 24 apr.

Cas'a de susu a dietei unguresi se intrunî in
23 l. c. la una scurta sîdinti'a. Presedintele, Georgiu
Mailatu, luandu cuventulu, indata la inceputulu sîd-
intiei, amintî intr'o vorbire scurta, cvinementulu im-
bucuratori, cã capitala Ungariei devenî, dupa seculi,
leganulu unui nou nascutu d'in famili'a domnitorii.
Cas'a ascultâ alocutiunea presiedintelui standu in pe-
tiorie; inchiaiaandu presiedintele cu urâri pentru puterea
si indelung'a vietia a Maiestâtiloru Loru si a nou na-
scutei arciducese cas'a respunde cu „sê traiesca!“

Notariulu casei de josu, A. Radici, prezenteza
apoi proieptele de lege primite de cas'a de josu, anume
proieptulu despre publicarea legiloru; celu despre
camerele comerciali si industriali; celu despre inarti-
cularea bunului de corona Gödöllő si in urma, proie-
ptulu despre baterea baniloru.

Cetindu-se tote proieptele insfrate, se punu la
ordinea d'iei pre sied. de luni (27. l. c.)

Dupa aceste-a, presedintele cetesce numele mem-
briloru deputatiunii, ce se va presentâ la botzulu ar-
ciducesei. Membrii acestei deputatiuni suntu: B.
Bartacovicu, patriarculu Masirieviciu, me-
ropolitulu Siagun'a, C. L. Nádasdi, comit. supr.
Em. Stancovanschi, capit. supr. N. Uifalusi,
C. Ant. Seceni, C. Stef. Caroli, B. G. Ortî, C. L.
Ghori, C. I. Michesiu, si C. Paulu Seceni.

Dupa cetirea acestoru nume, cas'a tienè sîd-
intia secreta, in obiectulu bugetului casei.

Vien'a 23. aprilie. Intieptii d'in Vien'a se precep
prè bine a face d'in nimic'a milioane, si d'in milioane nimic'a,
sêu, dîcundu mai bine, ei au facutu acum de multe ori d'in
milioane nimic'a, dar numaid'in acele-a milioane, ce le-au cersitu
prin imprumutu de la care-va jidovu; — si éca acum ce li-

mai plesuitu prin minte: cã ei voru reduce detoriile de statu,
respective imprumutulu Austriei. Anume:

Subcomisiunea comisiunei budgetarie a decisu in con-
tra propunerii raportoriului, cã va luâ la desbatere speciala
proieptulu de lege alu guvernului cu referira la conversi-
unea detoriiloru de statu, si se voru face amendamente la
proieptu cu privire la normatoriele punte:

Reducerea intereseloru e neincungiurabila, deci daca
reductiunea s'ar mediloci prin conversiune trebeu ea sê fia
silnica.

Reducerea intereseloru sê fia espresa in proieptulu de
lege.

Ast'a ar fi apoi, o vindecare radicale a bolei finantia-
rie, de care patimesce fericit'a Austria. S'a enunciatu mai
departe, cã se va intruce darea graduata de la cascigulu
personalu; acestu sistemu, cugeta intieptii d'in Vien'a, inca
va aduce câte-va milioane d'in nimic'a. Dar tote aceste-su pu-
tîenu pentru Beust, pentru ca sê pota scapâ pre Austri'a de
deficitu pre anulu 1868.

Ministrulu de finantie in sectiunea finantiară a presen-
tatu bugetulu pre anulu 1868 pre langa conspectulu generalu
si proieptulu de lege finantiară. Recerintiele (spesele statului)
sunt 335.088,450 fl.

Vicesecretariulu de statu alu esterneloru va caletori la
Rom'a pentru continuarea pertractâriloru si in misiune spe-
ciala, inse numai dupa sanctiunarea legii confesionala.

Deficitulu in tempu de pace se calcula numai la
50—60 milioane, o suma imposante, care — totu dupa
calculatiunea intieptiloru cu ochilari — corespunde unui
capitulu, nu mai putîenu imposante, de 1000 milioane, daca
s'ar stabili adeca in detoria fondata. Si ore ce e mai stabile
decâtu deficitulu Austriei fericite? Acum dara si-batu capulu
cum aru potè aduce bilantiu in bugetu. Dic, et cris mihi
magnus Apollo!

Oradea-Mare, 14 aprilie 1868.

Audiatu et altera pars. Éra-si ne întelnim in foi'a po-
litica „Federatiunea“ nr. 47. si urmatorii cu unu Blasianu,
carele si-aru vinde parerile sale de bani bunî; inse sê se
asculte si parerea altoru-a. Dupa cuprinsulu corespundintiei
vin'a, cã Baseric'a greco-catolica nu pote propasî, fâra pro-
gresulu ei este ca celu alu racului, o ar portâ S. Sa parinte-
te episcopu de la Orade, adeca acelu barbatu, ale carui merite
pentru Baseric'a nostra le recunosc totu publiculu romanu
si e demnu de tota veneratiunea comuna. Respunsulu nostru
nu va cuprinde vorbe multe si gole, cã dupa dical'a roma-
nesca, vorb'a multa este seraci'a omului; si vorbe multe intro-
buintieza acei-a, cari voiescu a suplinî cu vorbe ce le sun-
tesce in adeveru. „Demonstratio facilis est compendio verita-
tis“, dice parintele Ciprianu.

Correspondintele vorbesce despre statulu Basericeii romane
unite, ca si cum Baseric'a nostra ar fi numai lipitur'a catoli-
cismului. Baseric'a nostra este Baseric'a greco-catolica si re-
presenta Baseric'a santiloru parinti ai resaritului, candu S.
Atanasiu, S. Ioanu Gura-de-Auru, S. Ignatiu persecutati au
cersîtu scutu la pontificele Romanu, ca capu alu Basericeii si au
aflatu aperare. Noi representâmu Baseric'a aceloru santi pa-
rinti, cari in Pontificele Romei ca capu alu Basericeii si-au afla-
tu aperare. Noi representâmu Baseric'a aceloru santi pa-
rinti, cari cu Pontificele Romei ca capu alu Basericeii s'au adu-
natu in cele sîapte sinode ecumenice; si sê scia corespundin-
tele, cumca si Russi'a marturiscesce in catechismu, cumca fâra
Pap'a nu este sinodu ecumenicu. Pentru ace'a si Benignae nor-
males resolutiones Regiac poruncescu, cã Baseric'a nostra sê
nu se numesca „unita“ neci credintiosii acestei a „uniti“, ci
Baserica greco-catolica si greco-catolici. Asiè dara candu s'au
intorsu stramosii nostri Romani de la ratecirea Fotiana in si-
nulu mamei Baserice catolice, carea singura este Baseric'a de
Cristosu intemeiata, Baseric'a Petro-Apostolica, amu doben-
ditu nu numai tesaurulu celu mai mare alu odichnei sufletu-
lui, si de odata ne-amu facutu partasi d'in tesaurulu comunu
alu Basericeii, care este credint'i'a, impartesirea daruriloru spi-
retului santu si vredniciloru Santiloru, sciintici si invetia-
turei Santiloru, dara amu cascigatu si mediuloce materiale,
prin cari sê ajungemu perfectiunea spiretuala, carea este ade-
verata progresiune, carea stâ, nu numai intru ace'a cã Base-
ric'a nostra s'a inaltiatu la decore, s'au inmultitu episcopa-
tele si s'a constituitu in privintia organica Basericesca, ci s'a
inezestratu si cu scole si institute d'in cari s'au desvoltatu si
intieptientia, carea in dî cresce si se inmultiesce spre lumina-
rea a totu neamului nostru si in totu loculu locuitu de Ro-
mani, spre desvoltarea sentiului romanu, sentiului alipiroi
câtra Rom'a crestina. Acest'a a mediulocitu, cã si natiunile cele
culte ale Europei ne recunosc, si soiulu nostru celu mai lu-
minat si potinte, celu latinu ne recunosc, cã si noi Romanii
de la Dunare suntemu conationali cu ei, se intereseza de-
spre sortea nostra si ne-au primitu sub aperarea sa, ca gre-
cismulu si slavismulu sê nu ne inghitia si sê ne nemicesca. Si
totu-si corespundintele asiè ingratu, câtu se descarea in con-
tra fratiloru nostri latini cu nedreptate, cã ne ar fi suprema-
tistatu sê ne rapesca ritulu si disciplin'a si sê ne asimileze,
macaru cã insusi corespundintele recunosc, cumca Pontificii
Romani cu Bule solene au recunoscutu santi'a ritului si a disci-
plinei orientali catolice, care este cuprinsa in Codicele Base-
ricei greco-catolice si nu in Codicele reformatului Rákóczy.

Mai incolo dice blasianulu, cã fratii latini s'au steruitu
a generalisâ sêu a estinde si in Baseric'a nostra despotismulu do-
minante in Baseric'a loru, spre uciderea Basericeii nostre. Dupa
parerea corespundintelui blasianu dara Baseric'a catolica Ro-

mana ar fi despotica si cea grecesca democratica. Sê vedemu:
Episcopulu in Baseric'a grecesca se primosce in Baserica cu can-
tarea: Ton despoten kai archierca hemon, si diaconulu candu
pontifica Episcopu grecu intoneza: Evlogeson Despota; era
Episcopulu latinu se primosce in Baserica cu: Ecce Sacerdos
magnus, Eta preotulu mare; si Pontificele are nume: Servus
servorum Dei, sierbulu sierbiloru lui Ddieu. Asiè dara Epi-
scopulu latinu n'are neci nume de despotu, care lu-are
Episcopulu grecu. Corespundintele amintesce despotismulu
in Baseric'a latina, inse in ce stâ, despotismulu acelu-a
nu demustra; si pentru ace'a ne avendu a refutâ de-
câtu o asertiune gola, reflectezu numai, cumca Baseric'a
de Christosu intemeiata catolica, n'a potutu sê degenera
de constitutiunea sa de insusi Ddieu data, si daca, acest'a
constitutiune ddieesca a Basericeii nu este democratica, pre-
cumu aru dori corespundintele, nu se va pêri cu Ddieu, pen-
tru cã Ddieu Baseric'a sa nu o a constituita dupa placulu lui
sê fia democratica. Era cumca Baseric'a grecesca ore-cand
sê fia marturisitu despre sine, cumca este democratica, nu s'a
pomenitu. Du-te la Siagun'a si la toti cecialti si ti-voru spu-
ne, cã Baseric'a loru este aristocratica episcopala, era cea cato-
lica de Cristosu intemeiata este Petro-Apostolica, in carea nu
se guberneza dupa arbitriu ci dupa legi sêu canonele Baseri-
cei, caroru-a fia-care Episcopu este supusu si tota fapt'a lui in-
contr'a canneloru este nevigoroza, si celu injuriatu are preste
Episcopulu sêu apelata la trei foruri pana la Sumulu Pontifice,
si decumva corespundintele doresce mai multu pentru asecu-
rarea drepturiloru individuale, nu va apelâ la Ddieu, cã mai
incolo apoi nu se pote apelâ; câdu in Baseric'a greco-necato-
lica preste Episcopu judeca Metropolitulu, sêu sinodulu me-
ropolitianu compusu d'in Episcopi sub presidiulu Metropoli-
tului, care pote sê fia pretinu Episcopului, si mai incolo ni-
mene. Intrebu dara, frate blasiane, unde este mai multa ase-
curare a nevatemârii dreptului personalu, in Baseric'a greca
sêu in cea Romana. Apoi si acea ar debui sê scii, cumca in
Baseric'a Romana Catolica suntu si remedia juris asiediate
prin Decretele Pontificiloru, cã se nu fia cu potintia a face
eu-va nedreptate si Sumulu Pontifice judeca totu deaun'a ex
aequitate et gratia. Unde este dara in Baseric'a latina absolu-
tismulu si despotismulu, de carele vorbesce?

Dici mai incolo, frate blasiane, cã prin unirea cu Base-
ric'a latina s'a stersu institutiunea sinodala propria a Base-
ricei grecesci; ce inse se refuteza prin fapt'a, cã si dupa unire
in Ardealu s'au tienutu mai multe sinode, cari le-a cuprinsu
Major in Istori'a sa Basericesca, cari la neuniti in tota Roma-
ni'a nu s'au tienutu, sêu daca s'au tienutu uniri, adu-
nâri sêu conferintie, acele adunâri nume de sinodu in intielesu
propriu nu au meritatu. Era eu dîcu, cumca Baseric'a latina e
mai sinodala decâtu cea grecesca. Latini au 21 de sinode
ecumenice, era grecii 7. Baseric'a Romana si astadi face pre-
gatiri pentru sinodu ecumenicu la care vomu luâ parte si noi,
cand Baseric'a grecesca de sine particulara nu pote avè si-
nodu ecumenicu pana nu se va intrupâ Basericeii catolice. Si-
nodele provinciale in Baseric'a latina suntu si astadi in vi-
gore; in dilele nostre s'a tienutu sinodu provincialu la Stri-
gonu, la Vien'a, la Prag'a, la Calocia *) candu in Baseric'a
grecesca nicairi; si cumca noi asemene catolici si dupa re-
staurarea Metropolei si organisarea provinciei nostre Baseri-
cesci sub propriulu capu si Metropolitu nu ne amu folositu de
institutiunea Basericeii catolice sinodale, caus'a nu e alta,
frate blasiane, ca sê spunemu adeverulu si sê nu mintîmu,
decâtu nehamnic'a nostra si mai virtosu nehamnic'a Metro-
politului, care lu-amu avutu. Inse S. Sa Episcopulu Oradei, ca-
rele au liberatu Baseric'a nostra de sub Metropol'a prima-
telui d'in Strigonu, convingundu pre S. Seannu apostolicu,
cumca noi nu avem mai multu lipsa de tutelatul fratoru
latini, dupa ce in catolicismu amu devenitu si noi la maturitate
barbatiesca si suntemu maioreni ca si fratii latini, — de
Ddieu se nu se afle a fi mintitu, — a esoperatu facultate de a
tienè sinodulu provincialu de multu doritu, cu acelu dreptu
propriu cu care se tienu sinodele de Metropolitii latini, si
decretulu in privint'i'a acest'a lu-a adusu d'in Rom'a cu sine a
casa si lu-a tramisu Metropolitulu Siolutiu, ba ca tienerea si-
nodului sê fia cu potintia câtu mai curundu, elu singuru S.
Sa Episcopulu Oradei a pregatitu unu substratu pentru con-
sultârile sinodului, carele lu-poti vedè in Blasiu. Eta dara,
frate blasiane, câtu de mare improtivnicu alu institutului si-
nodale este episcopulu Oradei, si câtu de falsa ti-este invinu-
irea ce i-o faci inantea publicului cetitoriu Romanu. Episco-
pulu Oradei nu numai mai tare a doritu, ca sê avemu si-
nodu provinciale, dara marturisescu cumca unu sinodu, care
sê fia marturi'a barbatiei nostre catolice, care sê ne fia de
gloria in tota lumea catolica, pe langa pastrarea institutelor
nostre canonice disciplinare, erâ nu testimoniu de paupertate
spirituala, care sê ne fia spre ocaru, ci in diecesu s'ar fi tie-
nutu si sinodu provincialu, strainu in Baseric'a grecesca, cã
codicele Basericeii grecesci nu scie nemicu despre sinodele
episcopesci cu preotii sêi, dora pentru principiulu „Despotes
Archiercus hemonu“ câtu neci sê se consulte episcopii cu
fratii sei preotii, numai despre sinodele episcopesci sêu pro-
vinciale, totusi dîcu, episcopulu Oradei ar fi tienutu sinodu
diecesanu, daca prin acest'a n'ar fi derogatu blasiulu, carui
se cuvino antaiaetatea, si fiindu cã cumu sê se tienu sinodulu
diecesanu, se hotaresce mai antâiu in sinodulu provincialu;
pentru cã sinodulu diecesanu este forma solena a legislatiunei

*) Vai de aceste sinode si de tote câte se tienu astfelu
in unele pârti atâtu in bes. lat. câtu si cea grecesca, cã-ci ele
nu merita numele de sinode. R. e. d.

episcopesci si Preotii jure divino sunt consiliarii episcopiloru, de-si recunosc, si bine dicei, cumca precumu in conciliuluumenicu, asiè si in celu provincialu si diocesanu votu decisivu numai episcopii au, dara intru acesta consuna m mine tota Baseric'a catolica si propusetiunea contraria de a competi preotiloru votu decisivu in sinodulu diocesanu e damnata prin S. Scaunu Apostolicu, si pentru ce? pentru că dapa S. Pavelu Apostolulu Episcopii sunt pusi de la Spirentulu Santu a gubernà Baseric'a lui Ddieu si dapa santele canone ale bisericeii nostre. Deschide Pedalionulu séu Pravil'a cum ti va-placè si cetesce canonulu 38 alu S. S. Apostoli care dice: „A toturoru bisericesciloru lucruri Episcopulu aiba portare de grige si oarmuire pre ele; si talucirea carea suna asiè. Daca Episcopulu i se incredintieza sufletele omeniloru, caroru-a tota lumea nu e-to vrednica, cu multu mai vertosu se cuvina a i se incredinti'a lucrurile bisericeii.“ Cetesce inca si canonulu urmatoriu 39 alu S. S. Apostoli care dice: presbiterii si Diaconii fara socotinti'a Episcopulu nemicu se sever-nicea. Că elu este carui-a s'a incredintiatu norodulu Domnului si de la care va sè se cera cuventulu celu pentru sufletele oru. Asiè dara Episcopulu este ministru respunsectoriu inainta lui Ddieu pentru tote trebile si oarmuirea bisericeii; si oric-a maioritare cu votu decisivu l'ar' sill pre Episcopulu are ce este in contr'a convingerei lui. Si decum va acest'a absolutismulu si despotismulu Episcopiloru in Baserica, sarge-lu de lu-poti d'in codicele propriu grecu, carele nu lu-facutu latinii neci Sant'a Scriptura ca sè ti ucida Baseric'a precum blasfemezi, si substitue alta auctoritate mai mare decit Sant'a Scriptura si codicele propriu alu Basericeii, si te la Rákóczy sè te invetie mai bine pe democratiã.

Ai atensu si forulu protopopiloru; si dicei, că latinii te despoiatu de forulu protopopescu si de jurisdicțiunea protopopesca, dara me rogu mai antâiu cumca se mi-citezi canonele d'in Codicele Basericeii grecesce, in care se fundeaza forulu si jurisdicțiunea protopopesca, si dapa ce acele nu le vei produce, că nu existu, vei provocà la usu si vei provocà la in-facutu corepiscopiloru, carele a fostu nu numai in Baseric'a grececi si in cea latina, fara in amendou s'a stinsu, că a de-zeratu nefiindu salutare Basericeii, si in loculu loru a sur-tu in Baseric'a greca Protopopii si in cea latina Archi-Diaconi cu foru si tribunalu propriu, ce judecà si in cause matrimoniale si disciplinare pedepsia (Cauta la Binterim memorialele bisericeii despre Archi-Diaconi in Germani'a), dar fiindu că au abusatu cu jurisdicțiunea si e de-le-gat prin Episcopi, cari dapa S. Pavelu si Canonele citate ale S. Apostoli singuri au putere oarmuitoria in Baserica, ce nu spune si Siagun'a, pentru salutea bisericeii, carea e lege prima; s'a limitatu activitatea si puterea loru prin auctori-tate gubernatoria a bisericeii, pentru că ace'a de multe ori o folositu spre tacarea causantiloru, spre esactiuni nedrepte candu sacrilege despartiri a casatorieloru, cari a se despartit d'eu a opritu. Inse despre acestu lucru va fi vorba mai pe-teru la Sinodulu provincialu, si ce va fi spre binele bisericeii nostre, nefiindu lucru dogmaticu si nestramutaveru, se va ho-dol dar numai in sinodu. Că si Episcopulu Oradei este omulu celoru, si bine ai dîsu, că acelu-a a impedeatu pre Me-tropolitulu Siolutiu a face innoiri in disciplin'a comuna, ne-vedu Metropolitulu putere fara sinodulu Episcopiloru a face innoiri, si de buna sema se va improtivi totdean'a, era sino-dulu se va plecà; că Metropolitulu autocratulu si despotulu dapa canonele Basericeii nu existe, si va avè cuventu a nu rabdà sè faca singuru Metropolitulu, fara de sinodulu Episcopi-iloru provinciali, innoiri cu prejudetulu disciplinei vigente in provincia bisericesca. Acest'a apriatu o dice canonulu alu S. S. Apostoli cu cuventele: Dara neci acelu-a (Metro-politu) fara de socotela toturoru Episcopiloru sè faca ce-va, asiè sè fia unire. Eta, frate blasiane, că tote asertiunile no-astre sunt intarite cu codicele Basericeii grecesce, apoi mai vor-be de altu constitutiunismulu, care acelu codice nu core-nde.

Mai incolo dicei că n'au impedeatu de la progresu cu-ventulu la disciplin'a vechia, la cea canonica séu canonele nostre corespunsectoria. Adevverulu stâ in ace'a, că Episcopulu Oradei nu i place a fi afara de statulu legalu, care lu-pre-ntu canonele Basericeii nostre dapa codicele ei propriu, neci despartu a introduce disciplin'a Tridentina contraria rit-u-ului disciplinei Basericeii nostre. Conciliulu Tridentinu lu-pretatânu in cătu cuprinde defintiuni doctrinale séu credin-țiale mai incolo conciliulu Tridentinu nu e obligatoriu pentru dapa insusi Enchiridionulu §. 55. alu Episcopulu de Orade. Cumu poti dice dar că Episcopulu de Orade nu apera disciplin'a bisericeii sale orientale si că e infidelu maicii bisericeii, carea lu-a laptatu. Si dapa ti-ai luat argu-mentu a-lu invinovati asiè, pentru că crede a fi dogma Basericeii catolice enunciatu in conciliulu Tridentinu, adeca casatori'a d'in caus'a curviei unci parti nu se despart, si asiè casatori'a impreunata de Ddieu in argumentu nu se pote despart, acest'a Cristosu o au dîsu in evanghelia, asiè au credintu Baseric'a si asiè au declaratulu dele inante de conciliulu tridentinu (vedi enchiridionulu 186.) Dar deschide, frate blasiane, pedalionulu pagin'a canonulu apostolicescu 48. si cetesce cuvintele aceste ale celulu patriarcalu d'in Constantinopole: „Archiereii inse se cuvina a se da voia de a se si insoti ei cu alte fetie, ci se lase asiè osebiti indelungata vreme pana ce partea cea curvata se va cal si va cadè smerinduse cătra partea nevino-vata, si va fagadu de aci inante sè i pazesca cinstea, si asiè sè se nesca. Pentru că si Domnulu n'au iertatu a sè

despart asiè prostu pentru singura precurvi'a"; si totu acelu talucitoriu pagin'a 47 la capetu dice: „O singura pricina binecuvantata de despartire este, cându o parte vres-masieste vietia cei alalte.“ Ce inse in invetiatur'a lui Cri-stosu n'are temeiu, absolute dicundu, ce Ddieu a impreunatu, omulu sè nu desparta. Asiè dara temeiu despartirei casetoriei nu se afla in invetiatur'a séu canonele Basericeii, fara in legile ci-vile, caroru-a S. Crisostomu improtividu-se dice: că nu are Ddieu a ne judecà dapa legile civile, ci dapa legile cele ce insusi le a legiuitu despre nunta. Asiè dîcu Constantinopoli-tanii, sinodulu patriarcalu; aprobatoriu editiuni Pidalio-nulu. Cumu poti invinoveti dara, frate blasiane, pentru acest'a de infidelitate pre unu episcopulu greco-catolicu, si cumu poti dice, că episcopulu de Orade este necredintiosu mamei sale Basericeii? Acest'a e: calumniare audacter.

Si deca, frate blasiane, ascrii ultramontanismulu des-poiarea laiciloru de ori si ce influentia asupr'a negocieloru bisericesci, areta ce influentia trebus se aiba laicii dapa Ca-nonele cuprinse in codicele Basericeii grecesce. Noi ultramon-tanii séu veneratori Papei dapa punctulu 1. alu pactulu uniu-nei nu potemu ajutà, deca intre canone-nu aflâmu, care se de-tiermuresca dreptulu laiciloru in gubernarea bisericesca, carea Canonele impreuna cu Sant'a Scriptura o dau numai episcopiloru. Si apoi mai cetesce in codicele Basericeii grecesce urmatoriile: „Mireanulu macaru de este evlavistu si intieptu in principiile bisericesce nu se cuvina a se mestecà“ (Judice mirenii). Apoi mai cetesce pagin'a 126. Pidalion. (1.) „Nu este iertatu nici unui mireanu, ori ce felu aru fi, ori cu-ventu se pornesca pentru pricina bisericesce. . . . Pentru că a urmari si a cercetà cine va unele ca aceste, acest'a este lucru alu patriarceloru, si alu eireiloru, si alu invetiatoriloru, caroru-a de la Ddieu li s'a datu putere a deslegà si a legà, că adeca Mireanulu, de aru fi si plinu de tota intieptiunea si ev-lavi'a, inse totu mireanu este, si oie daru nu si pastoriu.“

Aceste sunt chiere, frate blasiane, si asiè nu desmentà publiculu cetitoriu romanu, ci spune i adevverulu, că esci de-toritu lui cu iubire, carea nu te lasa sè lu-desmenti si sè-lu duci la ratecira. Cu asiè nesinceritate si ratecira nu e mirare că voi, cari sunteti rateciti, numai pre voi ve dîcu pre cei rateciti, domni docti, că scimu noi bine, că si in Archi-Decesa se afla elementu sanetosu demnu de respectarea si bucuri'a toturoru binevoitoriloru natiunei si Basericeii sale cari facu si aru face progresu, voi dîcu nu faceti, ma nu poteti face propasire, — ci numai cea ca a racului, bino nimerisi, dî pre ardelenia. Fii inse incredintiatu, că in Diecesele sufra-gane este propasire si nesuintia imbucuratoria de a se redicà la eruditiune, la cultura, la vietia cuviosa, unde se observeza disciplina canonicesca. Lasa-te de frasele „Jesuiti si ultra-montani, sè scii, cumca frasele sunt frasele ignorantiloru séu ale inamiciloru Basericeii.

Daru pe langa tote aceste episcopii nostri greco-catolici, pentru că sunt catolici si ardu de charitate, că unde e veritate acolo e si charitate, cu buna sema se bucura de intiepti'a nostra natiunala, carea se nevoiescu a o immulfi si radicà, si totdean'a bucurosu se voru folosi de svaturile cele bune ale mironiloru nostri, si voru scii totdean'a pretiui insufletirea loru pentru mam'a comuna Baseric'a, intre dinsi va domni legatur'a dragostei, socotindu-se pre siue episcopii a fi sierbi toturoru, si „non dominantes in cleris sed forma facti gregis ex animo.“

ROMANIA.

Proiectu de lege

Pentru organizarea puterii armate in Romania

(Fine.)

Militele.

Art. 48. Omenii militiei facundu abstractiune de di-versitatea etatei loru in intervalulu de la 20 pana la 36 ani se impartu in trei stâri séu chiamâri.

1-a stare se compune de toti omenii neinsurati si d'in cei veduvi fara copii.

2-a stare se compune de toti cei insurati si fara copii.

3-a stare se compune de toti cei insurati si cu copii, si de cei veduvi si cu copii.

In acelasu corpu de militia se afla omeni de tote trele stari; insa starea antaia este basea corpului, trebuindu a fi ea totu d'anna nelipsita la ori-ce chiamare sub arme.

Art. 49. Chiamârile militiei sub steaguri se facu dapa intensitatea trebuintiei, chiamându-se totu d'a un'a de preferin-tia starea 1-a, apoi pe langa acesta, starea 2-a si in fine sta-rea 3-a.

Art. 50. Militia d'in tota tiera, se compune celu pucinu de câte unu batalionu de fia-care judetiu. — Batalionulu se compune de 6 companii.

Art. 51. Militiele nopotendu avè, de o camu data trupe speciale de artileria ale ei proprie, se stabilescu principiulu, că la concierile ei anuale pentru exercitiu si manopere mari impreuna cu armat'a artileria acesti'a se imprumute provi-soriu parte d'in piesele sale cu care sè se exercite in acelu tempu, sub a ei directiune, unu numeru de omeni d'in fia-care batalionu de militia, determinatu pentru acestu copu, si con-stituitu atunci in baterii séu sectiuni provisorie de artileria.

Art. 52. Statulu maioru alu militiei, insarcinatu cu in-spectarea si priveghierea continua asupr'a trupelor ei, mai alesu in privinti'a instructiunii loru militare si care face parte d'in cadrele permanente ale acestei institutiuni se compune de patru Coloneli séu Locot.-Coloneli, 8 oficiari superiori, 4 ofi-ciari subalterni si 12 sergenti si caporali.

Totu personalulu acest'a este salariatu in permanentia pro-cumu acelesi grade sunt salariate in armat'a permanente.

Art. 53. Cadrele diferiteloru unitati de trupe d'in mili-tia, adica ale statulu-maioru unui batalionu, ale unei compa-nii séu baterii (de voru fi infintiate aceste arme speciale) se compunu de acelu-a-si numeru de oficiari si omeni de trepta gra-dati, ca si cele prescise pentru nisce asemenea unitati in ar-mat'a permanenta: cu deosebire numai, că numerulu omeni-loru de trupa d'in unitatile militiei va potè fi mai mare de cătu acelu alu unitatiloru corespondinte d'in armat'a.

Art. 54. Cadrele permuninte ale corpuriloru si unitati-loru militiei si singurele salariate de Statu in permanentia suntu:

1. Pentru fia-care batalionu 1 maioru comandante alu batalionulu; 2 locotenenti séu sub-locotenenti si 3 sub-oficia-ri d'in cari 1 cornistu séu tobostaru, la statulu maiorulu bata-lionulu.

2. Pentru fia-care compania câte 1 capitanu comandan-te, 1 sergen-major, 1 sergentu, 1 caperalu si 2 tobosiari séu cornisti.

Aceste cadre au de insarcinare principale a tienè con-trolele trupelor loru respective, a face chiamârile pentru exercitiu, a supraveghia si a comandà aceste exercitiu, a ingrijii si a conservà depositele de arme ale partiloru respective de trupe a concurge la compunerea consiliiloru de recrutare anuali si altele.

Personalulu statulu-maioru si acelu alu cadreloru per-manente ale militiei suntu insemnate in tabl'a lit. T.

Art. 55. Pentru intretinerea instructiunii ostesiesce in trupele militiei, se facu adunâri ordinari de dî si adunari es-traordinari anuali. Cele d'antâiu voru fi chiamate pentru eser-citiu de dî scurte, facute celu multu odata pe septemana, de preferintiã in zilele de serbatoare, de comandantii respectivi ai batalionelor si companiiloru in localitatile unde suntu do-miciliati otenii respectivi ai acestoru parti. Aceste adunâri si exercitiu mici de dî se potu face pe unu tempu de doue ore, si voru potè a vè locu isolatu pe parti mici, precumu sectiuni, plotone, companie séu escadronu, si chiaru pe batalione, dapa cumu numerulu omeniloru de militia va fi mai mare séu mai micu in loculu unde se face adunarea.

Art. 56. Candu la casuri extraordinari, fia si chiaru pentru manevre mari, se facu concentrâri de militii, afara de localitatile unde suntu domiciliati omeni ei chiamati sub arme si dapa durat'a acestoru concentrâri trece peste unu tempu de 48 ore, atunci omenii militiei aflati sub stéguri, voru fi intre-tienuti cu cheltual'a Statulu, pre acelu-a-si picioru, ca si tru-pele armatei permanente.

Art. 57. Se voru chiamà la exercitiu mari anuali pentru unu tempu macesimu de 30 zile, cu facultate de a se potè im-parti acestu intervalu in doue de câte 75 zile, alegandu-se totu deun'a pentru acest'a epoca, cea mai priinciosa, pentru a nu se impedicà munc'a campului.

Art. 58. Unu regulamentu speciale facutu de Ministeriu-lu de resbelu va stabili in detailu modulu chiamârilor sub stegu pentru exercitiu mici; séu manevre mari anuali, deter-minandu scutirile provisorie de exercitiu. Acestu regulamentu va prescrie si penalitatile cuvenite gresialeloru séu infractiu-niloru de unu gradu micu.

Art. 59. Armat'a permanente trebuindu a fi, in tempu de pace, o scola vasta a militieloru, va da concursulu ei celu mai activu la instructiunea trupeloru militiei, mai alesu la ince-putulu formârei acestei institutiuni.

Se va intrigi ca prin ajutorulu armatei sã dee celu pu-cinu instructiunea scolei de soldatu celei mai mari parti a ti-neriloru de 20 ani, care pe fia-care anu covarsiescu contingen-tele anuale ale armatei, si mergu d'a dreptulu in militia.

Art. 60. Ori ce persona facundu parte d'in militia séu glote, afara de cadrele permanente si statulu maioru, citate la articulele 55 si 57, nu pote fi impedicata prin acest'a de a se stramutà ori unde va voi, de a caletori in interiorulu tieriei séu in strainatate, ori pe unde si pentru cătu tempu interesele sale l'aru chiamà, fara ca pentru acest'a sè fia supusa la alta formalitate de catu la ace'a de a incunoscintiã pe autoritatea companiei, d'in care face parte.

Art. 61. Omenii d'in militii potu fi chiamati, dapa ne-cesitate si pe rondu, la unu serviciu ordinarn de paza séu strejuire, de dî séu de nopte, pe unu tempu macesimu de 24 ore, inse numai in comun'a, unde omenii chiamati suntu do-miciliati. Aceste dapa chibzuirea consiliulu comunale.

Art. 62. Inaintârile la gradu in militia se facu conformu celoru prescise de legea inaintâriloru (ierarchiei militare) in armat'a permanente.

Gradele de oficiari in generalu, de suboficiari si de ca-poralu, in militii se bucura de ace'a-si consideratiune inaintea legei ca si cele d'in armat'a permanente.

Art. 63. Omenii d'in militii si glote suntu justitiabili de tribunalele militari pentru ori ce delictu, séu crime comise pe timpulu aflarei loru adunati sub arme, conformu articuleloru 58 si 60, fia pe unu tempu lungu séu scurtu. Ei suntu justitia-bili de tribunalele ordinare ale tieriei, pentru ori ce delictu séu crime sevarsite pe timpulu aflarei acestoru omeni pe la casele loru, si cari n'au inclinatu cu indatoririle disciplinei militare.

Armat'ur'a si imbracamintea.

Art. 64. Armele trebuinciose militiei se voru dà de Statu odata pentru totu deun'a; era munitiunile de resbelu, de câte ori voru trebui; imbracamintea si-o voru procurà si intretienè omenii militiei cu a loru cheltualu.

Acesta imbracaminte va fi pe cătu se pote o mica uni-forma de ce mai mare simplicitate, constandu d'in costumulu

obiceiuitu alu locuitorilor, inse pe câtu va fi cu potintia. de ace'a-si forma si colore in acel'a-si judetiu si corpu.

Fisarea numerului depositelor de arme s a localitâtilor, unde se voru asedia aceste depozite cu armele militiei, se va face de guvern

Art. 65. Pentru facilitatea si intinderea mai rapede a instructiunii militare in militia si a gardei civice, la fia-care scola primaria de judetiu, se voru predâ cunoscintiele elementare trebuincioase unui militar.

Oficiarii d'in armat'a permanenta, d'in dorobanti si graniceri s'eu d'in cadrele permanente ale militiei, voru predâ aceste cunoscintie.

Glotele.

Art. 66. Glotele nu sunt organizate in corpuri, nici au vre o indatorire de serviciu s'eu de exercitii in timpu ordinaru de câtu numai facultativu pentru acei ce ar vol.

Ac'esta institutiune consta d'in unu dreptu ce Statulu are, ca la timpi extraordinari si candu cele-l-alte elemente ale puterei armate n'ar fi de ajunsu, s'eu chiamo si omeni d'in categori'a glotelor, cari atunci se potu organiza in comunele lor respective, s'eu unii d'ntre cei mai validi, se potu alatura ca auxiliari pe langa corpurile militiei.

Art. 67. Chiamârile glotelor sub arme se facu gradatu dupa intensitatea necesitâti, conformu celor prescrie de art. 50 pentru chiamârile diverselor stâri ale militiei.

Art. 68. Armatur'a omenilor d'in glote se va dâ de Statu numai la trebuintia, asemenea si munitiunile de resbelu. Eru imbracamintea va fi a lor propria, ace'a obiceiuita cu care s'ar aflâ.

Art. 69. Ori ce dispositiuni de legi anteriore, contrarie legii presinte, sunt si remanu desfiintate.

Ministru de resbelu, Colonelu, G. A d r i a n u.

Noutati Straine.

FRANCIA. Caletori'a principelui imperatescu la Cherbourg si Brest are insemnate mai mare, de câtu i-se atribue, asemene si armârile porturilor si a nâilor sunt mai ponderose, daca refleptâmu la armarea flotei ferecate rusesci in Kronstadt. — Scirile mai noue ne spunu, câ se formeza unu escadronu de nâi ferecate rusesci, care de-ocamdata va constâ d'in 10 monitori ferecati, o fregata ferecata si trei bate rie; pana in finea lui Juniu escadronulu acest'a se va completâ prin alte trei nâi. — Militi'a va numerâ 601 oficeri si 10,559 matrosi. — Asemenea se vorbesce, câ flot'a prusiana se va intrunî in Kiel. — Naea ferecata de linia „Magent'a," pre care viceadmiralulu Jurien de la Graviere, comandantele escadronulu d'in Toulon, va desfasiurâ flamur'a sa, e providuta pre trei lune cu proviantu, si cu celelalte recerintie pentru resboiu. Naea feracata „Bochambeau" a imbarcatu tunuri si carbuni; fregata de vaporu „Panama" si o nae de transportu au plecatu câtra Algeri'a spre a imbarcâ regimentulu alu 20-e de linia.

ANGLIA. Diurnalulu „Corresp." scrie despre caletori'a in Irlandi'a a principelui de Wales: Poporul insulei verdi este d'unu sange forte usioru Istori'a trecutului dovedesce destulu, câtu s'a potutu insufletî acestu poporu pentru principii s'ei, si totu-si câtu de vitregu fû tratatu d'in partea lor, si câtu de a rare ori l'au cercetatu. D'in insciintârile diurnaleloru se vede, câ principele fû intempinat cu o primire atâtu de entusiasmata, ca care elu n'a esperiatu neci candu. Pre pagiscea de la Purchestow s'au infatisiatu 50 mii de omeni, ca s'eu stringa mana cu contele si contes'a de Dublin, fiindu câ parecchi'a princepesca porta numele acestu-a in Irland'a. — Se potu audî in genere plangeri, cumca Irlandi'a dupa proportiune, este neconsiderata in bugetu. Fatia cu acestu gravamine, foiele anglese intarescu, câ d'in cele 9 milioane de punli sterlingi, rechemati de statulu civil, 2 milioane cadu pre Irland'a.

ITALIA. In siedinti'a camerei d'in Florenti'a la 17 l. c. regimulu a prezentatu proieptele de lege despre reformele, ce se voru face dicasteriele; economisârile intentionate se normeza cu 85 milioane de lire numai pentru ministeriele resboiului si a marinei. — Intr'un'a d'in siedintiele premergatorie unu deputatu (Ricciardi?) a facutu urmatori'a propunere de a sterge resboiulu intre poporu si poporu: 1) Itali'a, care se constituiesce ca natiune, si se pune supt legea amurului si a reciprocitâti cu tote poporele, declara resboiulu intre poporu si poporu necompatibilu cu principiile sale, ca o crima in contra spiritului santu si in câtu depinde de la d'ins'a, Itali'a declara serbatoresce, câ resboiulu e stersu; 2) Itali'a in intrulu fruntarielor sale nu va mai portâ resboiu, afara de casulu acela, candu va fi atacatu. dar si atunci numai in puterea dreptului de aperiare. 3) Itali'a decide câ armat'a sa, care nu mai stâ supt necesitatea sistemului ofensivu, s'eu marginesca la sistemulu defensivu.

SERBIA. Pacea oriintelui e periclitata prin armârile extraordinarie, ce le face port'a in tota Bosni'a

si Bulgari'a, si aproape de fruntariile Serbiei. Cetatea Nisch s'a providutu cu fortificâri noue; in tota d'nu'a sosescu tunuri de calibrulu celu mai greu, si in pregiurulu cetâti se sapa sianturi si se armeza. Militi'a nu mai incape in cetate si casarme, ci e incartirata in ospetarie, case private si prin corturi. Recrutii conserisi sunt convocati si se instruescu in graba mare. Tote acestea se facu in apropierea fruntarielor serbesci, de unde urmeza, câ Serbi'a inca nu pote remanenè spectatoru pasivu.

RUSSIA. De candu a emanatu ucasulu d'in urma, prin care se absorbe si ultimulu restu de autonomia natiunala in Poloni'a, partid'a ultramoscovita a cascigatu influentia mare in cercurile regimului si luera a sugrumâ totu miscamentulu natiunaltâti polone. „Moskowskija Wiedomosti," organulu partidei ultramoscovite, comenteza ucasulu de susu cu urmatoriile observatiuni: „In fine totu-si a ajunsu regimulu la cunoscintia cea adeverata, câ pentru mantuirea Rusiei exista numai una cale drepta, adeca acea, care sta pre baza natiunale rusesca, si care fâra de a esitâ, delatura tote impedecamintele si obstacolele. Daca voiesce Rusi'a a impune Europei si a si-impliâ misiunea in Oriente si in lumea slavena, mai nainte de tote trebuie s'eu se semtiesca, ca Rusia, ca statulu universalu slavenu — ce firesce câ nu se va intemplâ nici candu fâra de a tienè nainte ochiloru ide'a statulu unificu. Ce sorte au staturile fâra ide'a ac'esta si fâra natiunaltate unifica, ne areta asta-dii Austri'a. Rusi'a dara trebuie s'eu încerce tote mediu-locele pentru a contopi soiurile neslavene ale imperiului cu uniculu elementu indre ptatitu, care ne promite unu viitoriu, cu elementulu rusescu; de la ac'esta depinde esistintia statulu. D'intre tote poporele slavene ale imperiului numai Poloni' conpira si se lupta nu numai in contra asimilârii lor cu Rusi'a, ci si in contra esistintiei imperiului rusescu." In molulu acest'a continua numitulu diurnalulu tiradele sale mai departe. — Pr'ntre putienii oficiali de natiunaltate polona, cari mai sunt in aptivitate in Poloni'a, curseza faim'a, câ regimulu d'in Petruburgu va fipsâ unu terminu, de la care incolo diregatoriile nu voru mai primi petitiuni s'eu recuse in limb'a rusesca, si o instructiune a ministeriului de interne concede limb'a polona numai comunelor in afacerile comunale si in recusele lor câtra diregatorie.

AMERICA. Camera deputatorilor in Washington a primitu proieptulu de lege alu lui Banks, referitoriu la migrati naturalisati. Acestu proieptu de lege declara nevalide tote acele ordinatiuni si sentintie ale deregatoriloru Staturiloru unite, cari aru prejudecâ dreptulu de espatriare. Fia-care americanu naturalisatu, de si e in strainatate, se pote folosi de aceea-si protectiune a statulu, ca cetatienii nascuti americani. — Daca cutare guvernul strainu ar prinde pre vr'unu cetatienu americanu, si ar infârdiâ alu eliberâ s'eu ar denegâ eliberarea lui sub pretestulu, câ prin naturalisatiune respectivulu nu e absolvitu de credintia de suditu câtra domnitoriulu s'eu — in atari casuri presiedintele Uniunii e autorisatu a despuce, ca s'eu se aresteze câti-va supusi ai statulu respectivu, cari se afla in Americ'a.

In procesulu lui Johnson acuatorii au documentatu, câ Johnson a denegatu aplecare la deregatorie a unui suplicante, d'in caus'a, câ respectivulu ar simpatisa cu congresulu.

Varietati.

(Afaceri scolastice.) Prelegerile la universitatea reg. d'in Pest'a se voru incepe regulatu in 25. l. c.; pana la d'nu'a mentionata tienu si inscrierile.

*(Au esitu de supt tipariu „actele societâti Transilvanie.") Cartea II contieundu: Unu actu alu comitetulu societâti, prin care areta scopulu societâti si face apelu la Romanii d'in Romani'a libera si la generositatea consiliiloru judeciane.

Procesele verbali a le siedintielor d'in 2 si 3 februaru si List'a membriloru societâti cu aretarea sumei care a contribuitu fia-care.

D'in acesta brosiura ori ce Romanu se va potè convinge de soliditatea si regularitatea administratiunii societâti, precum si de scopulu eminente natiunali, ce urmaresce. Cunoascendu acestu scopu, fia-care Romanu se sente ore-cum detoriu a se face unu membru alu acestei societâti, d'acea recomendânu Romaniloru cu staurintia brosiur'a, ce a aparutu. Pretiulu 42 bani.

Brosiur'a se afla la librari'a Socecu si la altele.

*(Segedinu, 10/22 apr. cor. orig.) In septeman'a trecuta politi'a prinsese a arestâ pre unu individuu, care aveâ misiunea de a imprasciâ intre poporu proclamatiunile lui Asztalos János. Arestatulu — locuitoriu de aici cu numele Fülöp István — fiindu intrebatu d'in partea magistratulu: cum de cutediatu a face asiè ce-va, si cine l'a indemnatu spre acea? respunde câ Fódor Márton, cunoscutulu acitiatoriu a mai multor miscâri. Magistratulu audindu ac'esta trase si

pe Fódor Márton la respundere, care delocu si prezentandu cu aveementia pretinse mai antâiu eliberarea arestatulu, de pa ace'a declara câ densulu e acitiatoriu miscâriloru nite la lumina; ma declara si ace'a câ cu invoirea jude primariu si a capitanulu s'au intemplatu tote. — Judele mariu fiindu de facia se escusâ a nu fi complice, de ondensulu a respinsu proclamatiunile, indreptandul-e câtra capitanulu. Mai apoi fiindu intrebatu si capitanulu despre b'a ac'est'a, dinsulu nu potè se dee neci unu respunsu escuatoriu, de ora-ce si-recunosea vin'a, pentr câ elu — dupa a avutu cunoscintia deplina despre proclamatiuni — a acitiatoriloru, câ numai larma mare s'eu nu faca. Aceste luandu-se la protocolu s'au asternutu ministrulu de interne Vomu vedè ce va fè.

*(Cotimu in „Erdélyi Hivatalos Értesitô") câ inalt ministeriu de finacie, prin ordinatiunea sa datata d'in 30 martiu sub N. 18376, a infintiatu in Clusiu si Sabiu, in locu loru siese directiuni d'in vigore, doue directiuni financiare reg. pentru afacerile de contributiuni directe si indirecte. Activitatea directiunii d'in Clusiu se va estinde preste fostu directorate d'in Clusiu, Muresiu-Osiorheiu si Btriti'a; er' a d'in Sabiu preste directoratele d'in Sabiu, Sighisior'a, si Brasiovu, ambele directiuni va avè cerculu de activitate, ce l'a avutu directiunile infintiate. Dispusitiunea ac'esta se aduce spre cunoscintia observatiunea, câ activitatea oficioasa a mentiunatelor directiuni financiare reg. se va incepe de la diu'a 24. aprilu de la incetarea directoratorulu financiaru d'in vigore. Mestratele, oficiolatele si pârtile sunt rogati, ca de la 24 aprilu si susterna actele, si documintele directiuniloru d'in Sabiu s'eu Clusiu. Sabiu 6 aprilu 1868. De la presiedulu directiunii fin. reg. d'in Transilvani'a.

*(„Transilvani'a") foia asociatiunii Nr. 9 cuprinde lucruri forte interesante: Cuventarea Esc. Sale d. Basiliu dislau Popp la deschiderea primei siedintie a comitetulu care se rechiama o activitate câtu de mare inaltirea culturii poporulu romanu, si protocoalele siedintielor comitetulu d'in 17 si 18 sept. precum si a celei d'in 8 oct. Despre istoria Transilvaniei de c. Emericu Mikó. Clio, sub care rubrica continua importatele avisar la locurile, unde se vorbesce de pre romani inceptendu la an. 1211. La anulu 1366 s'eu Valachi ante mille annos incolae Transilvaniae Suplem. de dicis diplom. tom II pag. 34 si altele. Comerciulu anticu si merciulu modernu, disertatiune tienuta de d. Ioane Eliade Ateneu.

*(Canuni'a) principelui de corona Umberto principes'a de Savoia Margarit'a s'a intemplatu merca la 22 l. c., cu mare pompa. Intregu Turinulu erâ imbracatu in vestiminte de serbatoare. Regele impartî in diu'a acea coratiuni.

*(Liturgia.) D'in caus'a fericitei nasceri a Majest' Sale se tienè in Bud'a, la 23 a l. c., prella 11 ore, liturgia lena, celebrata de primatele Ungariei, asistatu de corpul episcopiloru, cari se afla in Bud'a-Pest'a. La ac'esta liturgie au fostu de fatia: intregu ministeriulu ungurescu, membru ministeriului translaitanicu, precum si ai ministeriului comuncu, câti se afla pre aici, presiedintii diotei, multi membrii corpului legelativu, suit'a de curte, corpulu generaliloru reg., multi oficeri d'in statulu-magioru, deputatiunile câti loru sorori, precum si deputatiunea cottului Pestei, reprezentantii diverseloru jurisdicțiuni si ai insociloru si institutiuniloru d'in Bud'a-Pest'a.

*(Nenorocire.) In 22. aprilu sosi de câtra Viena nae incarcata cu potre; la puntea de feru, d'in ne baga de sama a conductoriloru, se lovi de unu stelpu a puntei si a de tare fû vatemata, in câtu preste putieuu tempu se infundâ cu totulu. Pre nae erâu 4 omeni; 3 au peritu, si unu mai unulu a scapatu viu.

*(Cultur'a vitelor in Engliter'a.) Nici intr'o tiera a cultur'a nu este asiè de perfecta ca in Engliter'a, si acolo osebite cultur'a vitelor se afla la inaltimea cunoscintiei. Tier'a posiede 35 milioane de oi, care se nutrescu pe 31 milioane de hectare. Aceste oi producu 65 pana la 72 milioane chilograme de lana si dau 360 milioane de chilograme de carne. Vite mari cornurate sunt in Engliter'a 5 milioane, in Scotia milionu si in Irland'a 3 milionu. De la 3 milionu de vaci englese se iè unu venitu mare de pe unu si brandia; Ghesinguru dâ anualu pentru 1 milionu de fund-sterling. Productiunea laptelui vacelor engleze este evaluata la 3 miliarde de litere, d'in care 2 miliarde servescu la nutrimentulu omiloru si costulu laptelui se radica la 400 milioane de franci. In 1867 2 milionu de vite cornurate care se taie, esu 500 milioane de chilograme de carne.

*(Garda de femei.) Jurnalulu Coloniei d'in Zoinu (Brasilia) ni spune, câ Presidentulu Republicei Paraguay, Generalu Lopez, face recrutare si de femei, astfelu pana ac'au formatu o garda de 75. Cele mai curagioase si cele mai ternice au gradulu de oficeru. Unu soldatu salutandu pe un oficeriu, recunoscè in acesta pe femeoa lui, pe carea de multu timpu nu o veduse si voi de bucuri'a revederei s'eu imbratisieze. Inse oficerulu femeescu recunoscendu in ac'esta unu casu de insubordinatiune lu-trimise de indata la arestu.

*(Cutremuru de pamentu.) In 16. l. c., dupa pranzu intre 4 si 5 ore, s'a observatu in Laibach cutremuru de pamentu; lovirea a venitu de câtra sudu.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.